

Signalement

Paul Arblaster, *From Ghent to Aix. How They Brought the News in the Habsburg Netherlands, 1550-1700* (Brill's Library of the Written Word, vol. 36.) Leiden/Boston, Brill, 2014. 376 pp. ISBN 978-90-04-276475. € 140,00.

Historici hebben een groeiende belangstelling voor vroegmoderne media en publieke opinievorming. Arblaster levert een belangrijke bijdrage aan het bestaande debat door de rol van de krant als een nieuw informatiemedium in de zeventiende-eeuwse Habsburgse Nederlanden te bestuderen.

In zes chronologisch opgedeelde hoofdstukken richt Arblaster zijn aandacht op hoe nieuws in de Zuidelijke Nederlanden werd gebracht door zowel nieuwspamfletten als kranten te bespreken. In de twee eerste hoofdstukken komt de bredere politieke en culturele context vóór de publicatie van de eerste krant in 1620 aan bod. Hij benadrukt het belang van reputatie voor de Habsburgse dynastie en beschrijft de verschillende pogingen tot creëren van een uniforme censuurwetgeving. In de twee volgende hoofdstukken staan de Antwerpse uitgever Abraham Verhoeven en zijn *Tijdingen* centraal. In de laatste twee hoofdstukken beschrijft Arblaster de politieke context en het verschijnen van nieuwe kranten in Brussel en Brugge in de rest van de zeventiende eeuw. Tegelijkertijd bespreekt hij ook de opkomst van kranten in andere Europese steden, zoals Amsterdam, Londen, Straatsburg, Frankfurt en Zürich. In hoofdstuk 4 en 5 vergelijkt hij hoe de nieuwsverhalen uit 1623 en uit 1644 in deze

verschillende Europese kranten werden voorgesteld. Door de kranten uit de Zuidelijke Nederlanden in een bredere Europese context te plaatsen en ze met elkaar te vergelijken geeft Arblaster een bijzonder goede aanzet tot het schrijven van een transnationaal verhaal over vroegmoderne nieuwscultuur.

Een rode draad in deze studie is dat de notie propaganda veel te simplistisch is om de verhouding tussen de overheid en nieuwspublicaties in de Habsburgse Nederlanden in de zeventiende eeuw te begrijpen. Zo hadden Verhoeven's kranten wel een duidelijke pro-katholieke focus, maar er zijn weinig bewijzen dat de machthebbers de boodschap van zijn nieuwspamfletten of kranten bepaalden. De drukkers en uitgevers waren vaak de initiatiefnemers en zij speelden in op de groeiende vraag naar nieuws. Bovendien viel de inhoud moeilijk te controleren doordat de nieuwsberichten in deze kranten vanuit verschillende Europese steden kwamen en deel uitmaakten van een internationale nieuwscultuur. In de zoektocht naar het hooghouden van de eigen reputatie, probeerde de Habsburgse overheid voortdurend om meer controle te krijgen op de publicatie van de kranten. *From Aix to Ghent* is een belangwekkende studie die zowel de internationale dimensies van de krant en tegelijkertijd de complexe verhouding tussen gedrukte media en politieke overheid in de Habsburgse Nederlanden overtuigend aantoonde.

Door Nina Lamal